

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

Р Ј Е Ш Е Њ Е
по Захтјеву за покретање поступка „Mareco Index Bosnia“ д.о.о Сарајево
против Института за мјеритељство Босне и Херцеговине

Сарајево,
јули 2014. године

Број: 02-26-3-033-38-II/13
Сарајево, 17.7.2014. године

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 41. став (1) тачка а), члана 42. став (1) тачка а), у вези члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији («Службени гласник БиХ», бр. 48/05, 76/07 и 80/09) у поступку покренутом по Захтјеву за покретање поступка привредног субјекта „Mareco Index Bosnia“ д.о.о. Трампина 12, 71 000 Сарајево привредно друштво за истаживање јавног мњења и тржишта д.о.о. Сарајево, Мухамеда ефендије Панце 4, 71 000 Сарајево, поднесеном дана 31.10.2013. године под бројем: 02-26-3-033-II/13, путем адвоката Варунок Горана, Ђиђиковац 5, 71 000 Сарајево, против Института за мјеритељство Босне и Херцеговине, Аугуста Брауна 2, 71 000 Сарајево, Конкуренцијски савјет Босне и Херцеговине на 94. (деведесетчетвртој) сједници одржаној дана 17.7.2014. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Одбија се Захтјев за покретање поступка привредног субјекта „Mareco Index Bosnia“ д.о.о. Трампина 12, 71 000 Сарајево привредно друштво за истаживање јавног мњења и тржишта д.о.о. Сарајево, Мухамеда ефендије Панце 4, 71 000 Сарајево, поднесен против Института за мјеритељство Босне и Херцеговине, Аугуста Брауна 2, 71 000 Сарајево, ради утврђивања забрањеног споразума у смислу члана 4. став (1) тачке б) Закона о конкуренцији, као неоснован.
2. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у „Службеном гласнику БиХ“, службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренцијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренцијски савјет) је дана 31.10.2013. године под бројем: 02-26-3-033-II/13 запримио Захтјев за покретање поступка (у даљем тексту: Захтјев) поднесен од стране привредног субјекта „Mareco Index Bosnia“ д.о.о. Трампина 12, 71 000 Сарајево привредно друштво за истаживање јавног мњења и тржишта д.о.о. Сарајево, Мухамеда ефендије Панце 4, 71 000 Сарајево (у даљем тексту: Подносилац захтјева или Mareco) путем адвоката Варунок Горана, Ђиђиковац 5, 71 000 Сарајево, против Института за мјеритељство Босне и Херцеговине, Аугуста Брауна 2, 71 000 Сарајево (у даљем тексту: Институт за мјеритељство), ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став (1) тачке б) Закона о конкуренцији (у даљем тексту: Закон).

Након увида у достављену документацију, Конкуренцијски савјет је утврдио да иста није потпуна и комплетна, у смислу члана 28. став (2) Закона, те је дана 5.11.2013. године под бројем: 02-26-3-033-1-II/13 упутио захтјев за допуну документације.

Подносилац захтјева је допунио Захтјев поднеском запримљеним под бројем: 02-26-3-033-2-II/13 од 12.11.2013. године, поднеском запримљеним под бројем: 02-26-3-033-3-II/13 од дана 13.11.2013. године, поднеском запримљеним под бројем: 02-26-3-033-4-II/13 од дана 20.11.2013. године, поднеском запримљеним под бројем: 02-26-3-033-5-II/13 од 20.11.2013. године, поднеском запримљеним под бројем: 02-26-3-033-6-II/13 од дана 13.12.2013. године и поднеском запримљеним под бројем: 02-26-3-033-8-II/13 од дана 9.1.2014. године.

Конкуренцијски савјет је у складу са чланом 28. став (3) Закона, Подносиоцу захтјева издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева број: 02-26-3-033-9-II/13 дана 20.1.2014. године.

Подносилац захтјева је тражио да Конкуренцијски савјет донесе привремену мјеру којом ће наложити Институту за мјеритељство БиХ да обустави поступања по Рјешењу број: 06-46-6-ЈЛ-72-6/12 од 28.12.2012. године.

Сходно наведеном, Конкуренцијски савјет је дана 22.1.2014. године донио Рјешење о одбијању захтјева за доношење привремене мјере број: 02-26-3-033-15-II/13, достављено дана 23.1.2014. године, поднеском број: 02-26-3-033-17-II/13.

1. Странке у поступку

1.1. Подносилац захтјева

1.1.1. Привредни субјекат „Mareco Index Bosnia“ д.о.о.

Привредни субјекат „Mareco Index Bosnia“ д.о.о. Трампина 12, 71 000 Сарајево привредно друштво за истаживање јавног мњења и тржишта д.о.о. Сарајево, Мухамеда ефендије Панце 4, 71 000 Сарајево је регистровано у Општинском суду Сарајево, под матичним бројем: 65-01-1036-09.

У привредном субјекту Mareco привредни субјекат D3 Systems Inc Vienna Vurginina, USA Virginia посједује 15,0% ућешћа у основном капиталу, Balkan British Social Surveys, Gaurko Street 12, Софија, Република Бугарска има 27,0%, привредни субјекат INDEX AD Shareholding association, Alexandre Zhendov 6, Slatina, Софија, Република Бугарска 24,0%, а остало учешће у основном капиталу имају мали акционари.

Основна регистрована дјелатност привредног субјекта Mareco је истраживање тржишта и испитивање јавног мњења.

1.2. Противна страна

1.2.1. Институт за мјеритељство Босне и Херцеговине

Законом о оснивању Института за мјеритељство БиХ је основан Институт за мјеритељство Босне и Херцеговине, Аугуста Брауна 2, 71 000 Сарајево, као самостална државна управна организација, те уређен његов положај, надлежности, овлаштења као и друга питања од значаја за организацију, функционисање и рад Института за мјеритељство БиХ.

2. Правни оквир предметног поступка

Конкуренцијски савјет је током поступка примијенио одредбе Закона о конкуренцији, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта («Службени гласник БиХ», бр. 18/06 и 34/10), и у складу са чланом 26. Закона и Закон о управном поступку («Службени гласник БиХ», бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13).

Такође, Конкуренцијски савјет је узео у обзир и Закон о мјеритељству БиХ («Службени гласник БиХ», број 19/01), Правилник о мјеритељским и техничким захтјевима за мјерила гледаности (пеоплеметер) («Службени гласник БиХ», број 67/12), Правилник о именованим мјеритељским лабораторијама («Службени гласник БиХ», број 67/12), Правилник о одобрењу типа мјерила («Службени гласник БиХ», 67/12), Правилник о

врстама и начину означавања мјерила приликом верификације («Службени гласник БиХ», број: 67/12).

Конкуренцијски савјет се у складу са чланом 43. став (7) Закона, у сврху оцјене предметног питања, може користити судском праксом Европског суда правде и одлукама Европске комисије.

3. Поступак по Захтјеву за покретање поступка

Као разлог за подношење Захтјева Подносилац захтјева у битноме наводи:

- Да је Институт за мјеритељство дана 28.12.2012. године Рјешењем број: 06-46-6-ЈЛ-72-6/12 као лабораторију мјерила времена пеоплеметар (мјерила гледаности) одредио Audience Measurementе д.о.о. Пијачна 14к 71 000 Сарајево, прилогом I истог Рјешења као еталон одређен је Pollux Server Power Edge R710, Dell, Tv.br.216CD5J;
- Да Pollux који је одређен као софтверски еталон за мјерила гледаности-пеоплемере у Босни и Херцеговини, представља интегрисани софтверски пакет који прикупља, провјерава, мјери и израчунава податке гледаности, који је развијен и подржан од стране Nielsen Corporate Центра за подршку и инсталирање у свим Nielsen пеоплемерима. Pollux софтвер је власништво привредног субјекта The Nielsen Company и компатибилан је искључиво са пеоплемерима привредног субјекта The Nielsen Company;
- Да привредни субјекат Audience Measurementе д.о.о. Сарајево који је одређен као лабораторија мјерила времена - пеоплемера (мјерила гледаности) је лиценцирана од стране привредног субјекта The Nielsen Company и ексклузивно на територији Босне и Херцеговине користи њихове пеоплемере са Pollux софтвером;
- Да ако се за исправност пеоплемера користи Pollux software, пеоплемер ни једног другог произвођача не може добити Рјешење о исправности, јер је Pollux систем за прикупљање података функционалан само за уређаје привредног субјекта The Nielsen Company;
- Да уколико се на Nielsen-ов софтвер Pollux прикопча уређај који не користи исти софтвере, сви подаци које тај софтвере прикупи били би нетачни (уколико тај софтвер уопште успије прикупити икакве податке због непостојања интероперабилности система). Оваквим понашањем Института за мјеритељство створен је јединствени случај у пракси да се специфичан софтвер једног произвођача успоставља као стандард /еталон, те је искључена могућност да пеоплемери других произвођача добију Рјешење о исправности мјерила, односно на тржишту мјерења гледаности у Босни и Херцеговини постигнуто је да само мјерила The Nielsen Company испуњавају прописане мјеритељске захтјеве, чиме је у потпуности ограничена конкуренција. Ово потврђује и допис Института за мјеритељство број: 01-46-1-ДЗ-1420-1/13 од дана 10.10.2013. године у ком је наведено да је у Босни и Херцеговини тренутно могуће користити само два пеоплемера и то ТВМ4 и ТВМ5 које производи AGB LAB Порторож, Република Словенија. Привредни субјекат AGB LAB Порторож је дио групе AGB која са привредним субјектом The Nielsen Company глобално присуствује и дјелује на тржишту мјерења гледаности. Захваљујући дјеловању института за мјеритељство на тржишту мјерења гледаности на територији Босне и Херцеговине и фактички и формално имамо само учеснике који користе пеоплемере привредног субјекта The Nielsen Company;

- Да према члану 21. став 4) Закона о мјеритељству БиХ, мјерила за која није оцјењена усклађеност по прописима, начинима и поступцима оцјењивања усклађености, која нису означена и за њих није издат сертификат о усклађености са мјеритељским прописима, се не смију употребљавати. Стога је очигледно да је спорним Рјешењем Института за мјеритељство, Институт за мјеритељство елиминисао све који не користе Pollux software, јер је специфични софтвер једне фирме проглашен као једини легалан софтвер за прикупљање података о гледаности у Босни и Херцеговини. Спорним Рјешењем је Институт за мјеритељство такође ограничио и технички развој и иновацију, јер на тржишту није могуће користити другачије и боље производе који не користе софтвер који није интeрооперабилан са Nielsenovim Pollux софтвером;
- Да је директор Института за мјеритељство дописом од дана 10.10.2013. године, сва мјерила гледаности и верификације која нису задовољила дате захтјеве прогласио незаконитим и навео да по закону таква мјерила не могу бити кориштена нити за мјерење гледаности нити као подлога за било које одлуке у вези платних трансакција. Овим дописом је директор Института за мјеритељство дао законско право клијентима Подносиоца захтјева да не плате своја дуговања, са друге стране клијенти који су уредно измирили своје обавезе траже поврат новца, јер по одлуци института нису требали платити. Стога почиње несагледива финансијска штета Подносиоцу захтјева која се огледа у дуговању и неплаћању клијената, а по основу извршене услуге мјерила гледаности. Институт за мјеритељство је наставио да крши одредбе Закона о конкуренцији, тиме што је Федералној телевизији упутио допис број: 01-46-1-1420-3/13 од дана 1.11.2013. године, којим је позива да стави ван снаге уговор који има закључен са Подносиоцем захтјева. Такође, је дана 11.12.2013. године под бројем: 01-46-1-ДЗ-1420-6/13 упутио информацију медијској агенцији С.В.- РСА БиХ, да сва мјерила која су раније увезена морају проћи процедуру испитивања коју проводи Институт и морају бити верификована од стране Именоване лабораторије да би се могла користити у сврху мјерења гледаности, а да Подносилац захтјева није поднио захтјев за верификацију и означавање мјерила гледаности. Поред материјалне штете Подносиоцу захтјева се нарушава углед на тржишту Босне и Херцеговине и због тренутне ситуације доћи ће до апсолутне блокаде и затварања Подносиоца захтјева, те отпуштања радника.

Подносилац захтјева је проширио првобитни захтјев и на Рјешење о именовању лабораторије за верификацију мјерила времена број: 06-46-6-Ј123ЈЛ-7/13, којим је Институт за мјеритељство као лабораторију мјерила времена опет одредио Audience Measurement д.о.о. на период до дана 27.12.2015. године и прилогом I истог Рјешења и даље је као еталонска опрема одређен Pollux Server Power Edge R710, Dell, Tv.br.216CD5J наводећи :

- Да у Закону о мјеритељству БиХ није постојао правни основ да директор Института донесе Правилник о мјеритељским и техничким захтјевима за мјерила гледаности (пеоплемер) и Наредбу о мјерилима у законском мјеритељству и роковима верификације, односно Анекс мјерила која подлијежу обавезној верификацији и периодима у којима се врши верификација, којим актима је сврстао пеоплемере, под тачку 22. Анекса, у Мјерила времена, а која мјерила подлијежу верификацији сваке 3 (три) године. Због наведеног су и ти акти ништави и незаконити, те представљају забрањене споразуме из члана 4. став (1) тачка б) Закона;
- Да би нешто било законско мјерење мора задовољити два критеријума:
 1. да је то мјерење арбитрарно у односима двију страна;
 2. да је то мјерење довољно прецизно, односно мјеритељски валидно.

- Да пеоплемерет представља електронски уређај који региструје податке о гледању телевизијских програма на телевизору на који је постављен. Пеоплемерет није никакво бројило које нешто броји и које би требало да задовољава неке посебне стандарде, који се односе на намјену таквог уређаја. Такви стандарди за уређаје ове намјене не постоје. Пеоплемерет не могу примјенити једноставни принципи попут стандардних метричких величина као што су тежина (у килограмима) или дужина (нпр. у метрима). Сваки пеоплемерет се треба сматрати јединственим и цјеловитим. Софтвер пеоплемерета комуницира са хардвером користећи протокол који је корпоративна тајна и који је специфичан за сваки систем. Да је протокол стандардан и јавно доступан, онда би се свако могао повезати на уређај, повући прикупљене податке и тако прекршити један од кључних принципа у ТАМ (television audience measurement – мјерење тв публике) пословању. У складу са претходно наведеним, не постоји софтверски стандард за пеоплемерете и тешко да ће у наредно вријеме бити.
- Да је директор Института за мјеритељство Правилником о мјеритељским и техничким захтјевима за мјерила гледаности (пеоплемерет) и Наредбом о мјерилима у законском мјеритељству и роковима верификације, тј. Анексом мјерила која подлијежу обавезној верификацији и периодима у којима се врши верификација, сврстао пеоплемерете под тачку 22. Анекса у Мјерила времена, а који подлијежу верификацији сваке 3 (три) године;
- Подносилац захтјева – МИБ (Maresco) није предао захтјев за верификацију мјерила гледаности (пеоплемерета) из више разлога:
 1. МИБ-ови уређаји раде као радио опрема и имају адекватну дозволу за кориштење издату од РАК-а, у мају 2006. на период од 10 година, без појединачних дозвола;
 2. Уређаји са којим МИБ располаже не могу бити верификовани на Pollux-у, који је именован за еталонску опрему;
 3. Због спорних подзаконских аката Института за мјеритељство, којим се онемогућава конкуренција.
- Да је према Правилнику о испитивању и одобрењу типа мјерила предвиђено да се сва мјерила морају верификовати доношењем Институту за мјеритељство или потписати изјаву да ће се обезбиједити несметан приступ мјерилу. У првом случају, то је немогуће јер се уређаји не могу скидати из домаћинства, из разлога што се подаци из сваког домаћинства морају прикупљати и достављати клијентима сваки дан у 13:00 (нарушава се стабилност система и података), а у другом случају подносилац захтјева би морао открити учеснике у панелу. Узимајући у обзир да је приступ уређају од стране трећег лица свакако недопустив, а поготово што је овлаштена лабораторија за верификацију уређаја и други провајдер на тржишту, то би значило својеврсно пословно самоубиство за привредни субјекат Maresco;

У члану 2. Правилника о мјеритељским и техничким захтјевима за мјерила гледаности (пеоплемерет) наведени су основни захтјеви које мјерни систем (или сет) за мјерење гледаности мора имати.

У овом се члану наводе без икаквог техничког значења и разлога улазни и излазни напони за пеоплемерете (дакле за све пеоплемерете). Ово представља још један парадокс Института за мјеритељство, из разлога што сваки уређај има свој начин напајања и то уопште није битно за исправност његовог рада.

Техничке карактеристике МИБ-ових уређаја се разликују од оних наведених у мјеритељским и техничким захтјевима за мјерила гледаности (пеоплемерет).

Оваквим дефинисањем услова у члану 2. Правилника о мјеритељским и техничким захтјевима за мјерила гледаности (пеоплемер), извршена је дисквалификација уређаја конкурентних уређајима привредног субјекта The Nielsen Company.

Конкурентијски савјет је оцијенио да није могуће безведеног поступка утврдити постојање повреде Закона на које Подносилац захтјева указује, те је донио Закључак о покретању поступка број: 02-26-03-033-11-П/13 дана 22.1.2014. године (у даљем тексту: Закључак), против Института за мјеритељство, ради утврђивања забрањеног споразума, из одредби члана 4. став (1) тачка б) Закона.

У складу са чланом 33. став (1) Закона, Конкурентијски савјет је доставио Закључак на изјашњење Институту за мјеритељство актом број: 02-26-03-033-16-П/11 дана 23.1.2014. године.

У остављеном року за доставу одговора, Институт за мјеритељство је поднеском број: 02-26-3-033-21-П/13 од дана 7.2.2014. године доставио Одговор на захтјев за покретање поступка поднесен од стране привредног субјекта Магесо.

Конкурентијски савјет је Институту за мјеритељство упутио захтјеве за додатном доставом података и документације, актом број: 02-26-033-32-П/13 дана 13.5.2014. године и актом број: 02-26-3-033-34-П/11 дана 15.5.2014.године

У смислу напријед наведених захтјева, тражена документација и подаци су достављени актом број: 02-26-3-033-35-П/11 дана 19.5.2014. године и актом број: 02-26-3-033-37-П/11 дана 20.5.2014. године.

Институт за мјеритељство је у Одговору на захтјев за покретање поступка и осталим поднесцима достављеним Конкурентијском савјету, у битном навео следеће:

- Да наводи подносиоца захтјева да је Институт за мјеритељство створио јединствен случај у свијету на начин да је специфичан софтвер једне фирме успоставио као стандард/еталон чиме је искључена могућност да пеоплеметри других произвођача добију рјешење о исправности мјерила, су правно и чињенично неаргументовани, те мјеритељски и техничко-технолошки стручно недоказани и представљају доказ суштинског незнања или нехтијења разумијевања ових технологија;
- Да се Институт у процедурама регулисања ове области бави и интересује га само квалитет мјерења тј. мјерило, а када је у питању именовање лабораторије, опрема у лабораторији мора бити калибрисана. Институт се не укључује нити ће радити било шта што се тиче статистике гледаности, панела, одабира домаћинства, мјеста инсталације и сл. а чиме се од стране подносиоца покушавају уплашити медијске куће и тв станице;
- Да еталонска опрема за верификацију мјерила гледаности ТВ (пеоплеметара) није специфични софтвер, како то наводи подносилац Захтјева, него рачунарски сервер, који се синхронизира са NTP (Network Time Protocol) серверима нивоа Стратум 1 или Стратум 2 (ово су имена интернационалних сервера за дистрибуцију тачног времена у свијету). Овакви NTP сервери се чувају у лабораторијама за вријеме и фреквенцију Националних мјеритељских Института у Европи и свијету. Сервери нивоа Стратум 1 директно су повезани на врло тачан извор времена (фреквенције) – Стратум 0, чија је тачност изузетно велика (10^{-14} с до 10^{-15} с). Националне лабораторије за вријеме и фреквенцију у Националним Институтима за мјеритељство, најчешће путем ГПС-а, компарирају своје изворе тачног времена (фреквенције) са атомским осцилаторима на ГПС сателитима, а онда резултате шаљу Међународном Бироу за мјере и тегове (фр. BIPM) који на бази алгоритама

АЛГОС, прорачунава Међународно атомско вријеме (Temps Atomique International) односно Универзално координирано вријеме (Universal time Coordinated), те се тако остварује међународна сљедивост резултата мјерења времена /фреквенције данас у свијету. Рачунарски сервер који служи за верификацију мјерила гледаности ТВ преузима тачно вријеме са споменутих NTP сервера нивоа Стратум 1 односно Стратум 2 (нижи ниво тачности) и на тај начин синхронизира свој интерни осцилатор (такт) кроз непрекинути ланац поређења резултата мјерења практично до врло тачног и стабилног извора времена и фреквенције;

Еталонска опрема у лабораторији може бити било који рачунарски сервер који се синхронизира са NTP серверима одговарајућег нивоа користећи одговарајући софтвер. Ралицити типови софтвера за синхронизацију доступни су на тржишту бесплатно. Помоћу тог сервера врши се верификација – идентификација границе дозвољене грешке интерних осцилатора свих мјерила гледаности ТВ који се налазе у систему са интерним осцилатором референтног NTP сервера. Овакав начин верификације мјерила гледаности ТВ (претходно типски одобрених) у потпуности омогућава адекватну верификацију предметних мјерила;

- Да се правна аргументација огледа у томе да верификацију мјерила гледаности ТВ (пеоплеметара) могу вршити сва правна лица која прођу процедуру именовања од стране Института за мјеритељство, а која имају одговарајући простор, едуковано лабораторијско особље, документоване процедуре рада и одговарајућу опрему, што особе као странке доказују у поступку именовања пред Институтом за мјеритељство, који у оквиру законом утврђеног дјелокруга обавља управне и друге стручне послове из области мјеритељства и мјеритељског система у Босни и Херцеговини;
- Да је Институт за лабораторију коју је именовао утврдио да она посједује одговарајући еталонски сервер који врши споменуте функције и да тај сервер може комуницирати са било којим мјерилом које испуњава техничке услове за инсталацију. Произвођача таквих мјерила на свијету има доста (најмање десет) и било које мјерило за које произвођач или његов представник затражи од Института за мјеритељство одобрење типа и за које се утврди да испуњава техничке захтјеве и буде типски одобрено, може комуницирати са овим сервером. Сваки сервер који јесте или ће бити препознат као еталонски у до сада именованој лабораторији или у некој будућој лабораторији, за коју правни субјекат затражи именовање код Института, јесте и морат ће бити у могућности да комуницира са било којим мјерилом, јер у противном та лабораторија неће бити именована;
- Да је процес именовања мјеритељских лабораторија управни поступак који се проводи у складу са одредбама Закона о управном поступку и Закона о мјеритељству БиХ и одговарајућем подзаконским актом односно Правилником о именованим мјеритељским лабораторијама. Поступак именовања мјеритељских лабораторија се покреће и води на захтјев правне особе, као странке у предметном поступку, којим се тражи именовање мјеритељске лабораторије за одређену област, обим и опсег верификације мјерила;

У поступку одлучивања и провођења свих процесних радњи у управном поступку уколико Подносилац захтјева испуни све законом прописане услове, Институт за мјеритељство доноси рјешење о именовању мјеритељске лабораторије који представља коначан управни акт, чиме се управна ствар коначно рјешава, а евентуално незадовољна странка - подносилац захтјева, има право покренути управни спор пред надлежним судом Босне и Херцеговине.

Такво правно лице које је именовано за мјеритељску лабораторију има овлашћење да врши верификацију мјерила у обиму и опсегу и временском року који је одређен рјешењем о именовању, као управним актом Института за мјеритељство;

- Да искључиво именоване правне особе које су задовољиле захтјевима и прописаним условима те критеријумима утврђеним законом и одговарајућим подзаконским актима, уз надзор Института за мјеритељство, могу вршити верификацију, испитивање и означавање мјерила из области законског мјеритељства, а што је у конкретном случају задовољила правна особа Audience Measurement д.о.о. Сарајево којој је у поступку именовања пред Институтом за мјеритељство управним актом (Рјешењем) додјељен статус именоване мјеритељске лабораторије. Она је задовољила све прописане увјете и захтјеве за обављане испитивања и верификације мјерила времена – мјерила гледаности (неоплеметри), како је то и прописано одговарајућим подзаконским актима (Правилник о именованим мјеритељским лабораторијама, Наредба о мјерилима у законском мјеритељству и роковима верификације и Правилник о мјеритељским и техничким захтјевима за мјерила гледаности (неоплемер), донесени од Института за мјеритељство у 2012. години);
- Да у складу са важећим мјеритељским прописима у Босни и Херцеговини мјерила гледаности која су предмет овог поступка, припадају законском мјеритељству тј. групи мјерила која подлијежу обавезној верификацији прије њиховог стављања на тржиште и употребу у Босни и Херцеговини, што *de facto i de iure* правно значи да мјерила у законском мјеритељству:
 1. морају имати Сертификат о одобрењу типа (према Закону о мјеритељству БиХ: члан 21; члан 1. под 2.; члан 3. под д, е, ф, г; члан 4. под 1., према Правилнику о одобрењу типа мјерила,
 2. морају бити верификована од стране именоване лабораторије тј. правног лица које именује Институт за мјеритељство БиХ (према Закону и Правилнику о именованим мјеритељским лабораторијама), и
 3. морају бити прописно означена верификацијском наљепницом (према Закону и Правилнику о врстама и начину означавања мјерила приликом верификације).

Закон о мјеритељству Босне и Херцеговине у Члану 21. став 4. каже:

„Да мјерила, за која није оцјењена усклађеност по прописаним начинима и поступцима оцјењивања усклађености (Сертификат о одобрењу типа у случају мјерила у законском мјеритељству), која нису означена и за њих није издат сертификат о усклађености са мјеритељским прописима (Сертификат о верификацији за мјерила у законском мјеритељству), не смију се употребљавати.“

Да из наведеног произилази да, мјерила за која није оцјењена усклађеност на прописан начин у поступку оцјењивања усклађености (Сертификат о одобрењу типа мјерила у случају мјерила у законском мјеритељству), те која нису означена и за њих није издат сертификат о усклађености са мјеритељским прописима (Сертификат о верификацији за мјерила у законском мјеритељству) не смију се употребљавати нити користити у Босни и Херцеговини.

- Да упорно и намјерно дезинформисање од стране Подносиоца захтјева има за циљ правдање својим клијентима за своје неспособности, сврставањем друге стране у неке противнике њиховог пословања. Нас као државну самосталну управну организацију уопште не интересују поједини случајеви пословања појединих клијената, него нас само занима посао из наших надлежности. Коначно зашто Подносилац толико оклијева да донесе своја мјерила ради сертификације типа и

ради касније верификације и зашто не пријаве своју лабораторију за именовање, уколико су сигурни у свој квалитет којим су толико година уназад задовољавали своје клијенте.

- Да у Босни и Херцеговини се могу стављати у употребу само она мјерила из законског мјеритељства која су типски одобрена, па пошто су за мјерење гледаности тренутно одобрена два типа мјерила само се она за сада могу користити ТВМ4 и ТВМ5, произвођача привредног субјекта АГБ ЛАБ Порторож по лиценци привредног субјекта Тхе Ниелсен Цомпану – произвођача из УСА, највећег и најпознатијег произвођача који је прије 70 година у УСА први успоставио систем мјерења и гледаности и слушаности и који је данас најзаступљенији на тржишту развијених земаља. Мјерила службених ознака БА Х-9-1001 и БА Х-9-1002 су типски одобрена дана 8.10.2012. са роком важења од 10 година;
- Да је Институт за мјеритељство је издао преко 950 сертификата о одобрењу типа за мјерила разних произвођача у разним областима (подаци доступни на веб страници www.met.gov.ba), те зашто Подносилац захтјева не доставља своја мјерила на верификацију ако већ годинама са њима пружа услуге својим клијентима;
- Да је именовање лабораторије привредног субјекта Аудиенце Меасуремент д.о.о. Сарајево обављено према важећој процедури, а рјешење о именовању издато је дана 28.12.2012. године, и до тог датума није рађена верификација. Дакле, прво Именовање лабораторије привредног субјекта Аудиенце Меасуремент д.о.о. Сарајево (Лабораторија за верификацију мјерила времена – пеоплетара (мјерила гледаности) је обављено према важећој процедури, а на основу Захтјева Лабораторије од дана 10.10.2012. године, а Рјешење о именовању издато је дана 28.12.2012. године. Захтјев за реименовање предметне лабораторије поднесен је дана 29.11.2013. године, а Рјешење о именовању издато је дана 27.12.2013. године, те именовањем лабораторије, Институт за мјеритељство има 25 именованих лабораторија за разне мјеритељске области (подаци доступни на веб страници www.met.gov.ba). Због специфичности и скупоће опреме постоји по једна именована лабораторија за верификацију мјерила у законском мјеритељству, у областима верификације: плинотјера, мјерила топлотне енергије, мјерила концентрације алкохола у крви преко издыха. Зашто Подносилац захтјева није доставио захтјев за именовање своје лабораторије, односно да ли сумња у комисије Института за мјеритељство које су у више од 25 случајева одлучивале о квалитету различитих лабораторија или сумња у своје могућности;
- Да је Подносилац захтјева прекршио наведене законске прописе на начин да мјерила гледаности (пеоплетри) с којима обавља услуге према трећим лицима ставља у употребу и на кориштење прије испуњавања законом прописаних захтјева тј. прије испитивања и сертификације усклађености таквог мјерила са прописаним захтјевима и прије њихове обавезне законске верификације и означавања, те штети интересима физичких и правних лица, који су дио мјеритељског система, као и интересима и правима самих грађана као потрошача у Босни и Херцеговини;

Из горе наведеног произилази, да Институт за мјеритељство додјелом статуса именоване мјеритељске лабораторије за верификацију мјерила времена (пеоплетри), наведеној правној особи, те издавањем сертификата о одобрењу два типа мјерила гледаности (наведени од Подносиоца захтјева), у складу са наведеним законским прописима није ограничио конкуренцију на тржишту Босне и Херцеговине нити је како то Подносилац захтјева наводи нарушио тржишну конкуренцију на тржишту мјерења гледаности, већ је поступио према овлашћењима и надлежностима који су утврђени законом о оснивању Института за мјеритељство и другим наведеним законским прописима у Босни и Херцеговини. Дакле, не постоји никакво забрањено дјеловање

Института за мјеритељство како то наводи Подносилац захтјева, позивајући се на одредбу чл. 4. став (1) тачка б) Закона, јер сваки привредни субјекат, у оквиру своје регистроване дјелатности, уколико употребљава или користи мјерила која подлијежу обавезној законској верификацији прије њихове употребе и стављања на тржиште, мора захтјевати њихову верификацију, испитивање и сертификацију усклађености са мјеритељским захтјевима утврђених законским мјеритељским прописима у Босни и Херцеговини од надлежног органа Босне и Херцеговине.

Наводи Подносиоца захтјева који се односе на то да је истом почињена несагледива финансијска штета у његовом пословању, од стране Института за мјеритељство, су такође правно неосновани и чињенично неаргументовани, зашто није потребно да се Институт за мјеритељство уопште и осврће на такве неосноване наводе. Ово из разлога што ће Институт за мјеритељство покренути одговарајући прекршајни поступак против Подносиоца захтјева јер он ставља у промет или употребљава мјерило које није на прописан начин верифицирано или употребљава мјерило за које није издат сертификат о оцјењивању усклађености, а што ће бити предмет наведеног и другог поступка.

Све наведено односи се и на проширени Захтјев привредног субјекта Маресо.

Слиједом наведеног, Институт за мјеритељство, предлаже да Конкуренцијски савјет одбије Захтјев привредног субјекта Маресо, поднесен против Института за мјеритељство, као неоснован.

4. Усмена расправа

Будући да се ради о поступку странака са супротним интересом Конкуренцијски савјет, у складу са одредбом члана 39. Закона, је заказао усмену расправу на којој су се заступници странака изјаснили о чињеницама и околностима на којим се темељи Захтјев и Закључак.

На усменој расправи одржаној дана 23.4.2014. године у Конкуренцијском савјету у име странака у поступку су приступили њихови законски заступници и пуномоћници (Записник са усмене расправе, акт број: 02-26-3-033-31-II/13).

Подносилац захтјева је истакао да у цијелости остаје код навода из Захтјева и поднесак поднесен на усменој расправи допунио новим доказима.

Противна страна је такође у цијелости остала код Одговора на Закључак о покретању поступка и Захтјева за покретање поступка, те навела да ће се на поднесак Подносиоца захтјева који јој је поднесен на усменој расправи накнадно изјаснити.

У складу са закључком са усмене расправе странке у поступку су накнадно доставиле изјашњења на спорна питања која су се јавила током усмене расправе, поднеском број: 02-26-3-033-35-II/13 дана 19.5.2014. године, поднеском број: 02-26-3-033-37-II/13 дана 20.5.2014. године.

5. Релевантно тржиште

У складу са чланом 3. став (1) Закона и чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта релевантно тржиште се одређује као тржиште одређених производа и/или услуга који су предмет обављања дјелатности привредних субјеката на одређеном географском подручју.

Релевантно тржиште производа обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима,

имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Конкурenciјски савјет је одредио да је у предметном поступку релевантно тржиште тржиште производа пружање услуга мјерења ТВ гледаности.

Релевантно географско тржиште обухвата цјелокупан или значајан дио територије Босне и Херцеговине на којем привредни субјекти дјелују у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликују од услова конкуренције на сусједним географским тржиштима.

У смислу наведеног, Конкурenciјски савјет је за релевантно тржиште предметног поступка утврдио тржиште пружања услуга мјерења ТВ гледаности у Босни и Херцеговини.

6. Утврђивање чињеничног стања

У предметном поступку, приступило се прикупљању релевантне документације и података, те је увидом у исте утврђено сљедеће:

- Законом о оснивању Института за мјеритељство БиХ основан је Институт за мјеритељство, као самостална државна управна организација;
- Надаље, Законом о оснивању института за мјеритељство БиХ су утврђене његове надлежности:
 - a. припрема нацрте законских аката и других прописа из домена своје надлежности и координира доношење прописа по којима раде институције за мјеритељство у ентитетима,*
 - b. остварује еталонску базу на нивоу државних еталона и надзире остваривање еталонске базе секундарних и радних еталона,*
 - c. осигурава сљедивост мјерења у БиХ до међународних еталона мјерних јединица,*
 - d. успоставља, именује и надзире мјеритељске лабораторије,*
 - e. надзире и координира рад служби за контролу предмета од племенитих метала,*
 - f. врши калибрацију и верификацију еталона (мјерила), референтних материјала и опреме коју користе институције у ентитетима за мјеритељство у складу с прописима усклађеним с препорукама и документима Међународне организације за законско мјеритељство (ОИМЛ) као и с другим релевантним међународним нормативним документима,*
 - g. бави се истраживачко-развојном дјелатношћу, предлаже и одређује приоритете реализације развојних пројеката и учествује у међународним пројектима,*
 - h. израђује студије, стратегије развоја, пројекте, анализе и друге послове у циљу изградње мјеритељског система у БиХ и мјеритељске лабораторијске инфраструктуре,*
 - i. проводи међународне уговоре о сарадњи у области мјеритељства, те учествује у раду међународних организација и у њима представља Босну и Херцеговину.*
- Чланом 15. у вези са чланом 4. став 6. Закона о мјеритељству БиХ је прописано да се испитивање и верификација еталона и мјерила обављају у мјеритељским лабораторијама и центрима за верификацију мјерила које именује директор Института за мјеритељство уз сагласност Савјета за мјеритељство БиХ и да се могу именовати само она правна лица која су претходно прошла процедуру

акредитирања у складу са европским стандардима серије ЕН 45000, односно ИСО 17025 или процедуру једнако вриједну процедури акредитирања;

- Институт за мјеритељство у складу са чланом 22. став 2) Закона о мјеритељству БиХ, је донио Правилник о именованим мјеритељским лабораторијама, којим су дефинисани услови и поступак за именовање лабораторије;
- Директор Института за мјеритељство је дана 28.12.2012. године Рјешењем број: 06-46-6- ЈЛ-72-6/12 за лабораторију за обављање верификације мјерила времена-пеоплеметара (мјерила гледаности) именовао привредни субјекат Audience Measurement д.о.о. Сарајево, те Прилогом I Рјешења као еталонску опрема за активности верификације мјерила времена навео еталон Polux Server Power Edge R710, Dell, Tv.br.216CD 5J;
- Чланом 4. став 1) Закона о мјеритељству БиХ је такође утврђено да је Институт за мјеритељство једини овлашћен да обавља стручне и организационе послове на подручју законског мјеритељства у Босни и Херцеговини одређене тим законом и надзире његово провођење;
- Институт за мјеритељство је у складу са чланом 21. став 5) донио Правилник о испитивању и одобрењу типа мјерила, којим је прописан поступак испитивања и одобрења мјерила, којим се утврђује да ли је тип мјерила усклађен са прописаним мјеритељским захтјевима и погодан за стављање у промет и употребу на територији Босне и Херцеговине;
- Институт за мјеритељство је у складу са чланом 4. став 2) донио Правилник о мјеритељским и техничким захтјевима за мјерила гледаности (пеоплемер) којим су дефинисани мјеритељски и технички захтјеви за опрему која се користи у процесу утврђивања, мјерења и надзора гледаности ТВ програма, начин монтаже и одржавања опреме за утврђивање, мјерење и надзор гледаности ТВ програма, начин увезивања опреме и пренос података као и остали услови које систем мора задовољити;
- Привредни субјекат Audience Measurement д.о.о. Сарајево је једини поднио захтјев за одобрење типа мјерила за електричне уређаје за мјерење гледаности ТВ и то за два типа мјерила: TVM4 и TVM5, те да је Институт за мјеритељство дана 8.10.2012. године издао Цертификат о одобрењу типа број: 06-46-6-ЈЛ-1314-2/12 за тип мјерила TVM5 и Цертификат о одобрењу типа број: 06-46-6-ЈЛ-1315-2/12 за тип мјерила TVM4, а допуном Цертификата о одобрењу типа број: 06-46-6-ЈЛ-1314-2/12 од дана 8.10.2012. године, проширен је и на подтипове: TVM5 Lite, TVM5 Lite Autonomus, TVM5-TU и TVM5-BU;
- Институт за мјеритељство је рјешавајући по Захтјеву за издавање рјешења о именовању лабораторије за верификацију мјерила времена (пеоплемер), поднесеног дана 29.11.2013. године од привредног субјекта Audience Measurement д.о.о., донио Рјешење о именовању лабораторије број: 06-46-6-123ЈЛ-7/13 дана 27.12.2013. године, којим је привредни субјекат Audience Measurement д.о.о. Сарајево, именован за лабораторију верификације мјерила времена (пеоплемер), на период од 24 мјесеца од дана доношења Рјешења;
- Подносилац захтјева није никада Институту за мјеритељство поднио Захтјев за издавање рјешења о именовању лабораторије за верификацију мјерила времена (пеоплемер), нити Захтјев за одобрење типа мјерила за електричне уређаје за мјерење гледаности ТВ, а чланом 24. Закона о мјеритељству БиХ је утврђена и

посебна правна заштита за подносиоце захтјева за оцјењивање усклађености мјерила тако што против рјешења Института за мјеритељство, Подносилац захтјева може покренути управни спор.

Члан 4. став (1) тачка б) Закона прописује да су забрањени споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања, изричит и прешутни договори привредних субјеката, као и одлуке и други акти привредних субјеката (у даљем тексту: споразуми) који за циљ и посљедицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту, а који се односе на ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког развоја или улагања.

Закон о оснивању Института за мјеритељство је дефинисао надлежности, права и обавезе Института за мјеритељство у области законског мјеритељства у Босни и Херцеговини. Институт за мјеритељство у складу са Законом о мјеритељству БиХ има обавезу да доношењем подзаконских аката уређује области које осигуравају тачна и међународно усклађена мјерења; остваривање и употребу еталона и референтних материјала; употребу, испитивање, верификацију и мјеритељски надзор над мјерилима. Институт за мјеритељство је донио Правилник о именовану мјеритељских лабораторија, којим је регулисан поступак именовања мјеритељских лабораторија. У складу са Правилником о именовану мјеритељских лабораторија, Институт за мјеритељство је рјешавајући по Захтјеву за издавање рјешења о именовану лабораторије за верификацију мјерила времена (пеоплемер), поднесеним дана 10.10.2012. године од стране привредног субјекта Audience Measurement д.о.о. Сарајево донио Рјешење о именовану лабораторије број: 06-46-6-ЈЛ-72-6/12 дана 28.12.2012. године, којим је привредни субјекат Audience Measurement д.о.о. Сарајево, именован за лабораторију верификације мјерила времена (пеоплемер), на период од 12 мјесеци. Такође рјешавајући по Захтјеву за издавање рјешења о именовану лабораторије за верификацију мјерила времена (пеоплемер), поднесеног дана 29.11.2013. године од стране привредног субјекта Audience Measurement д.о.о. Сарајево, донио Рјешење о именовану лабораторије број: 06-46-6-123ЈЛ-7/13 дана 27.12.2013. године, којим је привредни субјекат Audience Measurement д.о.о. Сарајево, именован за лабораторију верификације мјерила времена (пеоплемер), на период од 24 мјесеца од дана доношења Рјешења.

Конкуренијски савјет је анализом члана 2. став 1) тачка а) Правилника о именовану мјеритељских лабораторија утврдио да сваки привредни субјекат који испуњава релевантне захтјеве прописане овим Правилником може бити именован за мјеритељску лабораторију, што значи да се именовањем једног привредног субјекта за мјеритељску лабораторију, не искључује могућност да остали привредни субјекти као и Подносилац захтјева, могу бити именовани за мјеритељску лабораторију уколико поднесу захтјев за именовање и испуњавају услове за именовање дефинисане Правилником о именовану мјеритељских лабораторија. Самим тим се Рјешење Института за мјеритељство не може сматрати забрањеним споразумом којим се ограничава или контролише тржиште, у смислу члана 4. став (1) тачка б) Закона, јер је Подносиоцу захтјева у складу са Правилником о именовану мјеритељских лабораторија остављена могућност да и он, као и остали учесници на тржишту поднесе захтјев за именовање сопствене мјеритељске лабораторије.

У погледу навода Подносиоца захтјева да Именована лабораторија за верификацију мјерења гледаности користи еталонску опрему за активности верификације мјерила времена Polux Server Power Edge R710, Dell, Tv.br.216CD 5J, који је функционалан само за уређаје привредног субјекта The Nielsen Company, Конкуренијски савјет је утврдио да је нетачан, јер је на захтјев Конкуренијског савјета, Противна страна поднеском број: 02-26-3-033-37-П/13 дана 20.5.2014. године, доставила број типова мјерила који би

задовољили техничке захтјеве прописане Правилником о мјеритељским и техничким захтјевима за мјерила гледаности (пеоплемер):

Табела 1.

Р.б.	Произвођач пеоплеметра	Тип пеоплеметра	Технички захтјеви из Правилника о мјеритељским и техничким захтјевима за мјерила гледаности (пеоплемер)
1.	MEDIARESEARCH Чешка	SimEar	Да
2.	Kantar Media, Уједињено Краљевство	Series 5000	Да
3.	TNS, Уједињено краљевство	TARIS 5000	Да
4.	Gfk 7Telecontrol AG, Швицарска	Telecontrol SCORE (Gfk UMX технологија)	Да
5.	Telemetrix, Албанија	TiViMat	Да
6.	Da-Design Oy, Финска	Mitronmeter	Да
7.	Da-Design Oy, Финска	iMeter	Да
8.	Video Research Ltd, Јапан	VR peoplemeter	Да
9.	AGB lab, Словенија	TVM4	Да
10.	AGB LAB, Словенија	TVM5 (TVM5 Lite, TVM5 Lite Autonomus, TVM5-TU, TVM5-BU)	Да
11.	The Nielsen Company, Швицарска	UNITAM	Да

Институт за мјеритељство у складу са својим законским овлаштењима је донио Наредбу о мјерилима у законском мјеритељству и роковима верификације (у даљем тексту: Наредба), те у Анексу Наредбе мјерило гледаности (пеоплемер) прогласио за мјерило које подлијеже обавезној законској верификацији.

Конкурентијски савјет је анализом Наредбе, утврдио да је у складу са чланом 33. став 1) Закона о мјеритељству БиХ, Институту за мјеритељство, односно директору Института за мјеритељство дата могућност да прописује мјерила, еталоне и референтне материјале над којима врши мјеритељски надзор, као и начин и садржај мјеритељског надзора. Такође је утврђено да су у складу са Наредбом о мјерилима у законском мјеритељству и роковима верификације, сви привредни субјекти који учествују на тржишту пружања услуге мјерења гледаности дужни сваке три године извршити верификацију својих мјерних инструмената (пеоплемер).

На усменој расправи (Записник број:02-26-033-31-II/13 од дана 23.4.2014.године), подносилац захтјева је изјавио да користи уређаје два различита произвођача, из Републике Бугарске и Републике Чешке, те да произвођачи уређаја забрањују да изврше законску верификацију уређаја из разлога што се приликом верификације достављају изворни кодови, а то они сматрају пословном тајном.

Из напријед наведеног произилази да је Институт за мјеритељство, у складу са својим законским овлаштењима, доношењем подзаконских аката, уредио тржиште пружања услуге мјерења ТВ гледаности, на начин да су привредни субјекти обавезни да користе уређаје чији су квалитет и функционалност у складу са европским стандардима серије ЕН 45000, односно ИСО 17025 или процедуру једнако вриједну процедури акредитирања, а све са циљем да крајњи корисник услуге мјерења ТВ гледаности има релевантне и тачне податке. Регулисањем ове области ја дата могућност свим привредним субјектима који се баве пружањем напријед наведене услуге да учествују на тржишту уколико њихови уређаји за мјерење ТВ гледаности (пеоплемер) испуњавају техничке услове. Сходно томе, Институт за мјеритељство својим дјеловањем ни у ком случају не врши ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког развоја или улагања који за циљ и посљедицу имају спречавање,

ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту у смислу члана 4. став (1) тачка б) Закона.

Везано за остале навода који се односе на усклађеност и правни основ за доношење Правилника о мјеритељским и техничким условима за мјерила гледаности и Наредбе о мјерилима у законском мјеритељству и роковима верификације Конкурентијски савјет је оцијенио да исти ни на који начин не спадају у надлежности Конкурентијског савјета утврђеним Законом, односно да ти наводи за рјешавање конкретне ситуације немају обиљежја ствари за рјешавање по одредбама Закона, него по одредбама Закона о мјеритељству БиХ и подзаконских аката истог Закона, те због тога исте није правно ни третирао.

Слиједом наведеног, Конкурентијски савјет је одлучио као у тачки 1. диспозитива.

7. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог Рјешења.

Предсједник

Гордан Распудић